

Olofströms kommun

Rektorn vid Högavångsskolan

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Högavångsskolan
i Olofströms kommun

Tillsyn i Högavångsskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn i Olofströms kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Högavångsskolan besöktes av Skolinspektionen den 28 maj 2013.

Fakta om skolan

Högavångsskolan är en grundskola belägen i centrala Olofström. Verksamheten omfattar grundskolans och grundsärskolans årskurser 7 – 9 och har vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 354 elever i grundskolan och 3 elever i grundsärskolan. Sedan 1991 finns profilklasser med två olika inriktningar på skolan, en med allmän idrottsprofil och en med musikprofil. Skolan består av flera byggnader; en huvudbyggnad och några mindre byggnader utanför huvudbyggnaden där viss undervisning även bedrivs. I dessa salar bedrivs även undervisning för elever inom grundsärskolan, samt övrig behovsstyrd specialundervisning. I skolans huvudbyggnad finns även skolbibliotek med skolbibliotekarie.

På skolan finns fem arbetslag och i varje arbetslag finns en arbetslagsledare. Arbetslagsledaren ses som länken mellan rektor och övriga lärare. Högavångsskolan har två befattningshavare som tituleras rektor. Enligt uppgift fördelas arbetsuppgifterna mellan dessa positioner. Emellertid har den ena rektorn ett övergripande ansvar för eleverna i årskurserna 7 – 9 medan den andra rektorn ansvarar för grundsärskolans verksamhet.

Det genomsnittliga meritvärdet ligger för perioden 2008 till 2012 mellan 216 poäng (2008) och 205 poäng (2011). Meritvärdet för år 2012 ligger i stort sett oförändrat på 210 poäng jämfört med de föregående åren och har förändrats med elva poäng under de senaste fem åren. Andelen elever som uppnått målen i minst 16 ämnen var 79 procent år 2012.

Det finns en diskrepans mellan pojkars och flickors resultat till flickornas förmån. För 2012 var skillnaden 12 poäng. För perioden 2008 till 2012 ligger flickornas resultat över pojkarnas resultat med viss variation där störst avvikelse är 2008 där skillnaden var 28 poäng.

Andelen elever som är behöriga till nationella program under perioden 2008 till 2010 ligger strax över 90 procent. Andelen elever som 2011 och 2012 var behöriga till yrkesförberedande program var 91 procent. Andelen elever som 2011 och 2012 var behöriga till estetiska programmet var 90 och 91 procent. Andelen elever som 2011 och 2012 var behöriga till ekonomi-, humanistiska respektive samhällsvetenskapsprogrammet var 89 respektive 91 procent. Andelen elever

som 2011 och 2012 var behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program var 86 respektive 89 procent.

När det gäller andelen elever i grundsärskolan som nått kunskapskraven har Skolinspektionen tagit del av betyg i samtliga ämnen för läroplanen för grundsärskolan (bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen, slöjd, samhällsorienterande ämnen, svenska och teknik). I samtliga ämnen har betyget E satts. Skolinspektionen har tagit del av terminsbetyg.

Helhetsbedömning

Vid utbildningsinspektionen 2006 (dnr 53-2006:1439) konstaterades ett antal förbättringsområden och brister som Högavångsskolan behövde rätta till. Av nuvarande tillsyn framgår att vissa av dessa brister är avhjälpta medan andra fortfarande kvarstår, bland annat när det gäller skolans kvalitetsarbete.

I tillsynen av Högavångsskolan har identifierats några områden som skolan behöver arbeta mer med. Undervisningen på skolan behöver i större utsträckning samordnas så att eleverna ges bättre överblick och sammanhang. Det är viktigt att ett alltför stort fokus på de enskilda ämnena inte gör att eleverna tappar möjligheten att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. De skriftliga individuella utvecklingsplanerna med omdömen behöver bli tydligare mellan elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven samt den framtidsytande delen.

När det gäller skolans systematiska kvalitetsarbete saknas dokumentation som visar ett arbete och ett resultat av detta arbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenhetsnivå. Högavångsskolan behöver även förbättra sitt kvalitetsarbete så att samtliga resultat följs upp med regelbundenhet och då bildar underlag för analys av förbättringsområden och tillämpliga åtgärder som syftar till att höja den samlade måluppfyllelsen. Under den regelbundna tillsynen har det framkommit signaler från vårdnadshavare gällande otydligheter vid antagning till profilklasserna. Inom ramen för skolans kvalitetsarbete bör därför skolan följa upp och utvärdera arbetet med och antagningen till skolans profilklasser i idrott och musik. Skolans meritvärde har varierat mellan 2008 och 2012 utan någon tydlig trend. Under samma tidsperiod finns även en diskrepans mellan pojkars och flickors meritvärde till flickors förmån vilket bör föranleda utvärdering och analys inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Olofströms kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 november 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt författningarna ska rektorn se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Det framgår av elevintervjuer och lärarintervjuer att det sällan förekommer ämnesövergripande samverkan. I elev- och lärarintervjuer ges enstaka exempel på ämnessamverkan såsom i svenska och historia samt svenska och samhällskunskap men att ämnesövergripande arbete i syfte att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet endast förekommer i liten utsträckning. Eleverna säger att de sällan får möjlighet att arbeta ämnesövergripande. I lärarintervjuerna framkommer att tankarna finns kring ämnessamverkan men att tiden inte räckt till för att påbörja arbetet fullt ut. Bilden bekräftar i intervju med rektor som uppger att ökad samordning av undervisningen i olika ämnesområden är ett utvecklingsområde.

Mot bakgrund av ovanstående ska undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Författning

1 kap. 11 § första stycket

Lgr 11, avsnitt 2.8

Trygghet och studiero

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler finns och har utarbetats under medverkan av eleverna samt följs upp vid skolenheten.
- Se till att skolan rapporterar fall av kränkande behandling till huvudmannen.
- Se till att det för skolenheten finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skola ha ordningsregler, vilka utarbetats tillsammans med elever och följs upp vid skolenheten. Skolan ska vidare rapportera fall av kränkande behandling till huvudmannen. Enligt skollagen framgår vidare att den årligen upprättade planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Högavångsskolan finns ordningsregler och eleverna kan nämna några av dem. Av elevintervjuerna framkommer dock att eleverna inte varit med i arbetet att ta fram ordningsreglerna. Enligt eleverna finns dessutom ingen samsyn hos lärarna i hur de upprätthåller reglerna vilket gör det svårt för eleverna att veta vilka reglerna verkligen är. Rektor menar att de ordningsregler som finns är framtagna för ett antal år sedan. Både i lärar- och rektorsintervjuer framkommer att det läggs störst vikt vid att informera om ordningsreglerna för eleverna när de börjar i årskurs sju och att det sedan sker vid enstaka tillfällen. Vid rektorsintervjun framkommer också att arbetet med att utarbeta och att följa upp ordningsreglerna är ett utvecklingsområde på skolan.

Av intervjuer och inskickade dokument framgår att Högavångsskolan har en plan mot kränkande behandling. Planen saknar uppgift om vilka åtgärder som, efter en kartläggning av behoven inom skolan, ska genomföras under innevarande år. Vidare saknas information om hur de planerade åtgärderna från förra läsåret har genomförts. De åtgärder som finns beskrivna har generellt övergripande karaktär. Det framkommer inte av Högavångsskolans plan mot kränkande behandling när den upprättats, planen ska upprättas årligen. Detta gäller både för grundskolan och för grundsärskolan. Grundsärskolans specifika förutsättningar ska även framgå i planen.

På skolan finns rutiner för hur kränkande behandling rapporteras till vårdnadshavare och rektor. I intervju med rektor framkommer emellertid att informationen om uppgivna kränkningsärenden stannar inom verksamheten och rapporteras inte till huvudman även om dessa rutiner finns beskrivna i den kommungemensamma handlingsplanen som ska användas vid kränkingsärenden.

Mot bakgrund av detta ska rektor se till att det på skolenheten utarbetas ordningsregler tillsammans med eleverna och att de följs upp regelbundet. Rektor ska också se till att det finns rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen. Vidare ska rektor se till att det upprättas en plan mot kränkande behandling som motsvarar skollagens krav.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 8 § skollagen

6 kap. 10 § första stycket skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna följs upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen har tagit del av är av skiftande kvalitet. En del av åtgärdsprogrammen är vagt och oprecist formulerade med dålig koppling till läroplan eller kursplaner. I åtgärdsprogrammen framkommer inte alltid med tydlighet vilken kopplingen mellan behov och åtgärder är. De åtgärder som anges är inte alltid tillräckligt konkreta. I intervju med elevhälsoteam och rektorn framkommer att arbetet med att se över åtgärdsprogrammets kvalitet utifrån Skolverkets allmänna råd är ett utvecklingsområde och att utvecklingsarbete pågår.

Mot bakgrund av detta ska rektor se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.5

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att utvecklingssamtal om hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas hålls minst en gång per termin.
- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.
- Se till att eleverna i grundskolan får ett intyg om den utbildning som de gått igenom och som undertecknats av läraren.
- Se till att studieomdömet avser elevens möjlighet att bedriva studier.

Motivering

Enligt skolförfattningarna framgår att utvecklingssamtal ska hållas minst en gång per termin om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Vidare ska omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och det ska i planerna framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Enligt skollagen ska eleverna efter avslutad grundskola få intyg om den utbildning de gått igenom. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avse elevens möjlighet att bedriva studier.

I elevintervjuer framkommer uppgifter om att vissa klassföreståndare anser att utvecklingssamtal sista terminen i årskurs 9 i vissa fall kan vara frivilligt för elever och vårdnadshavare vilket innebär att inte alla elever i årskurs 9 har utvecklingssamtal denna termin. Detta bekräftas delvis av rektor som emellertid framhåller att de elever som riskerar att få betyget F i något ämne inte erbjuds möjlighet att välja utan deras utvecklingssamtal är obligatoriska. Skolinspektionen betonar dock att utvecklingssamtal ska ske minst en gång varje termin och detta gäller även den sista terminen i årskurs 9.

Högavångsskolan använder ett digitalt verktyg för att upprätta elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen. De dokument som Skolinspektionen tagit del av visar att det digitala verktyget används av lärarna på ett varierande sätt som kan göra det svårt för läsaren att överblicka elevens kunskapsutveckling. De omdömen Skolinspektionen sett formulerade i text är av varierande kvalitet och i en del ämnen är beskrivningen av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven alltför otydlig. I en del omdömen förekommer även värderande beskrivningar som inte kan knytas till elevens sociala utveckling enligt läroplanen.

De skriftliga individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är upprättade av eleverna tillsammans med mentor. När det gäller de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt finns brister. En del framåtsyftande formuleringar är för vida och för vagt formulerade och därmed får inte utvecklingsplanen den stödande effekt som avses. Det krävs att det i alla skriftliga individuella utvecklingsplaner tydligt framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Vid rektorsintervjun framgår att information om elevens utbildning i grundskolan finns i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna med omdömen och att dessa ersätter intyg/studieomdömen till elev efter avslutad utbildning inom grundskolan.

Mot bakgrund av detta ska rektor säkerställa att det minst en gång per termin hålls utvecklingssamtal om hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven samt att det i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Vidare ska rektor se till att eleverna i grundskolan får ett intyg om den utbildning som de gått igenom och som undertecknats av läraren samt att om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme.

Författning

3 kap. 4 §, 11 kap. 15 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.4

10 kap. 12 § första stycket skollagen

10 kap. 13 § skollagen

11 kap. 17 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektor tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.
- Se till att rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Av skollagen och läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Vidare ska rektor se till att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Av skolans dokumentation, rektorns verksamhetsredogörelse samt intervjuer med rektorn framgår att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet samt i dokumentationen av kvalitetsarbetet. Den dokumentation Skolinspektionen tagit del av visar att skolan har en tänkt form för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras i form av ett årshjul samt ett antal fokusområden i punktform. Det saknas dock dokumentation som visar ett arbete och ett resultat av detta arbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenhetsnivå. Exempelvis saknas en sammanställning och analys av kunskapsresultaten samt beslut om förbättringsåtgärder. Av intervjuerna framgår att en hel del dokumentation görs, men att det finns behov av att utveckla det systematiska arbetet med att sammanställa och analysera resultaten utifrån det utvecklingsarbete som bedrivs på skolan samt behov av att dokumentera det systematiska kvalitetsarbetet. Rektor framhåller emellertid att han inte känner sig nöjd med dokumentationen av kvalitetsarbetet och menar att arbetet med att formalisera och dokumentera kvalitetsarbetet är ett utvecklingsområde på Högvångsskolan.

Mot bakgrund av detta måste rektor se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Rektor ska också se till att detta arbete är dokumenterat.

Författning

4 kap. 4–7 §§ skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Se till att rektor fattar de beslut som följer av författningarna.

Motivering

Av skollagen framgår att det bara får finnas en rektor per skolenhet och att rektor ska fatta de beslut som följer av författningarna.

På Högavångsskolan finns två befattningshavare som titulerar sig rektor. Det finns en intern arbetsordning vilken innebär att en av rektorerna ansvarar för grundsärskolan. I rektorsintervjun framkommer att den ena rektorn uppges ha det övergripande ansvaret för verksamheten och därmed ser sig som "elevernas rektor". Denna bild bekräftas till del vid lärarintervjun där det dock framkommer att båda rektorerna kan vara behjälpliga i situationer som uppstår och att det pedagogiska ledarskapet utövas på ett flexibelt sätt. Det uppges även att frågor som direkt härrör till grundsärskolan handläggs och verkställs enbart av en av de båda rektorerna.

Mot bakgrund av detta ska huvudmannen se till att det bara finns en rektor per skolenhet och att rektor fattar de beslut som följer av författningarna.

Författning

2 kap. 10 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Josefine Esbjörnsson och utredare Maria Nyman.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Annika Welinder
Föredragande/Utreddare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.